A°. 1844. N°. 140.

WOENSDAG DEN 20sten NOVEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Officieel Gedeelte.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den* 18 *November* 1844.

(26539) WILLEM JACOBUS KENSWIL heeft op heden aanteekening gedaan van zijn voorgenomen vertrek uit deze Kolonie.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den* 18 *November* 1844.

(27641) Alzoo de navolgende personen zich bij requeste hebben gewend om *Brieven van Manumissie* voor Slaven, als:

1°. A. SALOMONS, voor den Slavenjongen *Frans*, in eigendom aankomende zijne Huisvrouw MARIANNA LIONARONS.

2°. ANDRIES PREGER, voor de Slavin *Lea*, hem in eigendom toebehoorende. — En

3°. Fungerende CURATORS, voor de Slavin *Frederika* en haar kind *Betsij* of *Bebé*, aankomende den boedel van wijlen C. F. BERNHARD.

Zoo worden al degenen, welke vermeenen [illegible] redenen van oppositien te hebben, [illegible] om binnen d r i e weken, van hun vermeend regt of pretentie, ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

(26535) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal over z e s weken, dag en datum nader te bepalen, publiek bij Executie verkoopen:

De Plantaadje *HILDESHEIM*, gelegen aan de rivier *Saramacca*, ter regterhand in het afvaren, tusschen de verlatene Plantaadje *Londonderry* en het Strand, La. H. No. 4, aankomende J. W. DE BIJE.

Paramaribo, *den* 18 *November* 1844.
T. M. SCHOTBORGH.

In-Officieel Gedeelte.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM:

Het Schip Vriesland, Kapt. J. C. van der Veer. — Adres bij J. Gisius.

Het Schip Suriname, Kapt. R. van der Meij. Adres bij J. Gisius.

Het Schip Lodewijk Antonie, Kapt. R. Tjebbes. — Adres bij C. J. Leijsner. — Is voorzien van eene Polis van Assurantie. — Sluit ultimo November e. k.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

(*Uittreksels uit de Hollandsche Couranten tot en met den 21 September 1844.*)

DUITSCHE POST.

BADEN, 3 *September*.

Gisteren was de dag, waarop verleden jaar de beruchte duel tusschen Göler en Werefkin is voorgevallen, hetwelk zulke heillooze gevolgen heeft gehad en welks naweeën onze badplaats nog tegenwoordig ondervindt. Het schijnt dat de tweede September onheilspellend voor Baden moet blijven, want op denzelfden dag zoude wederom een tweegevecht op pistolen tusschen twee hier aanwezige vreemdelingen plaats grijpen, hetwelk echter gelukkiglijk dit maal werd verhoed. Naar men verneemt moet een bedriegelijk spel, hetwelk nogtans met het hazardspel in geene betrekking stond, de aanleiding zijn geweest van eenen twist, die zoo hoog liep, dat twee jonge lieden van hoogen stand en tot zeer fatsoenlijke familien behoorende, zich niet ontzagen om elkander bij klaarlichten dag en op de openbare wandelplaats vuistslagen toe te brengen, tot dat zij door de gendarmerie gescheiden en gevangen genomen werden waarop zij den nacht in arrest doorbragten en hun het verschijnen op de wandelplaats ontzegd werd. Door een pistool duel zoude nu met gepast éclat een einde aan het ergerlijke tooneel worden gemaakt doch de policie verkreeg in tijds kennis van het voornemen en trok de zaak aan, ten gevolge waarvan de beide rustverstoorders voegzamer wijze de stad werden uitgewezen welke zij ook heden waarlijk met weinig roem beladen, in den vroegen ochtend hebben verlaten. Waren de autoriteiten verleden jaar op gelijke wijze tusschen beide getreden, alsdan waren bloedige duel-moor[illegible]lijk leed en gevoelig nadeel voor onze badplaats gemakkelijk voorkomen geweest.

VAN DEN RIJN, 6 *September*.

Het verdrag tusschen het Tolverbond en Belgie ontmoet in Duitschland even als bij onze naburen gelijkelijk een gunstig onthaal. Men kan het den Belgen aanzien dat hun een zware steen van het hart is gevallen, en wij, van onze zijde, verheugen ons, dat eindelijk de lange en vruchtelooze onderhandelingen hebben opgehouden, en vervangen zijn geworden door een verdrag, hetwelk voor beide landen van gelijk voordeel is. Het Tolverbond heeft eene groote schrede voorwaarts gedaan, doordien hetzelve van eene, vroeger gevolgde, nadeel aanbrengende, staatshuishoudkundige theorie (die steeds zich als vergrijsd heeft bewaard, en in geen ander land zich kon doen gelden) tot eene verstandige praktijk is overgegaan. Van deze theorie der *vrijheid*, die van de leergestoelten en uit de kanselarijen als een onfeilbaar middel was aangeprezen, en aan welke de theoretisten zoo stijf en vast geloofden, wendde het zich af, tot de praktijk der represailles en der differentiele regten. En daarmede bragt het in weinige dagen datgene tot stand, wat door ieder werd gewenscht. Met het sluiten van dit verdrag is ook de politiek van het Tolverbond een nieuw tijdpunt ingetreden, en wij hopen, dat op den nu gelukkig ingeslagen weg zal worden voortgevaren. Deze conventie onderscheidt zich van de meesten, daardoor, dat zij aan beide partijen voordeelen verschaft, zonder aan de eene noch aan de andere opofferingen op te leggen, die tegen deze voordeelen in het minste eenige vergelijking kunnen doorstaan.

Niet enkel in een industrieel en commercieel opzigt, echter, is dit verdrag belangrijk, het is zulks ook in een moreel en politiek opzigt. Tot dus verre heeft men in Duitschland dikwerf geloofd, dat Belgie slechts in naam van Frankrijk onafhankelijk en in tegendeel op allerlei wijze in fransche boeijen gekneld was. Het is echter gebleken, dat Belgie zich aan dien leidband onttrekken, en zijne eigene belangen, die hetzelve bij voorkeur tot toenadering met Duitschland roepen, behartigen wil. De drang der omstandigheden en de praktische behoeften van dezen ouden Bourgondischen kreits hebben zich betoond sterker te zijn, dan de openlijke of verborgene en bedekte franschgezindheid van sommige belgische staatsmannen. De *Observateur*, die, even als vele andere Belgische Journalen, in fransche handen is, ziet dit alles wel met schele oogen aan, en discht ons jeremiades over het Verdrag op. Hij heeft zich moeite om te betoogen, dat Frankrijk *Belgie's natuurlijke bondgenoot* is, en meent, dat het Belgie ten verderve moet brengen, als dit land zich aan den *uitsluitende invloed* van Duitschland overgeeft; maar te regt wordt daartegen ingebragt, dat wel zeker de schuld alleen aan het egoïsmus der Franschen ligt, indien niet tusschen Parijs en Brussel een verdrag is tot stand gekomen. Daarom merkt het *Vlaemsch Belgie* (een dagblad, hetwelk, even als over het algemeen, zoo ook met betrekking tot deze aangelegenheid, zich door takt en gezond oordeel zeer loffelijk in het Belgische journalismus onderscheidt) teregt aan: »Frankrijk heeft de gunstige gelegen[illegible] over te halen, laten voorbijgaan Maar Frankrijk moest offers brengen, wilde het ooit zijn doel bereiken, en daartoe is het niet te bewegen, vermits het zich door eigenbelang laat beheerschen. Voor Belgie, echter, ligt nu eene nieuwe toekomst open. Tot dus verre was het Franschgezind; thans echter hebben wij een anderen weg ingeslagen, die in ieder opzigt met den onzen eene natuurlijke verbinding heeft De tijd zal leeren, hoe hemelsbreed de Duitsche edelmoedigheid van het Fransche egoïsmus verschilt. Het karakter eener natie regelt de gesteldheid harer (materiele) belangen, en Frankrijk heeft een handelsverdrag afgewezen, omdat deszelfs belangen met de onze strijdig zijn, of omdat toch werkelijk geene sympathie tusschen de beide volken bestaat.

Borneo.

III.

Na onze lezers te hebben bekend gemaakt met het gebeurde op Borneo, en met hetgeen de bestaande tractaten, de billijkheid en de wijsheid van het Britsch gouvernement eischen, zal het gewis niet noodig wezen zich verder met de beschuldigingen van *The Friend of China* bezig te houden, of ook met de beantwoording van *Constitutionnel*. De geheele geest toch, die in het artikel van den *Friend* ademt, bewijst, dat hij althans geen *vriend* der waarheid is. Ook in Engeland weet men, dat het niets anders zijn dan uit de lucht gegrepene lasteringen, wanneer *The Friend* zegt, dat de Hollanders bij het gebeurde op Borneo den arm der Maleyers hebben gewapend. Wel erkenden de Radja's van Kootie sedert bijna twee eeuwen het opper gebied van Nederland, maar geen Nederlander bevindt zich of te Kootie, of in een der andere staten van de oostkust, om het plegen van verraderij en moord te weren, en slechts zelden werdt, behalve wan-

meer het straffen van zeeroovers betreft, die kust door een Nederlander betreden. De vrees, door *The Friend* te kennen gegeven, dat de Nederlanders geen lust zullen hebben, hunne etablissementen op Borneo te verlaten, die vrees is voorzeker gegrond. Hoe gering ook de voordeelen zijn, welke Nederland van dat eiland trekt, evenwel behoort Borneo tot dat gedeelte van den Indischen archipel, alwaar het Nederlandsch gezag sedert de 17de eeuw wordt geëerbiedigd, en waar de vorsten, zoowel als hunne onderdanen, er eene eer in stellen, zich *Anak Companía* of kinderen der compagnie (naam, welken zij gewoonlijk aan het Indisch bestuur geven) te noemen. Maar wie zou ook zoo ligt afstappen van eene bezitting welke duizende vierkante mijlen groot is! Wanneer evenwel *The Friend* beweert, dat Nederland dit eiland niet missen wil, omdat het de rijst levert, welke de bevolking van Java moet voeden, dan haalt men medelijdend de schouders op, van wege zijne verregaande onkunde. Het is toch wereldbekend, dat Java van rijst voorziet zoowel de groote Oost als andere deelen van den archipel, en buitendien duizende lasten rijst naar Europa verscheept. Gaan wij daarenboven na den invoer en uitvoer van Borneo naar Java, dan vinden wij geen uitvoer van rijst van Borneo, maar wel invoer van rijst op Borneo van Java.

Doch genoeg en overgenoeg over al de dwaze, verkeerde, ongegronde en kwaadaartige aantijgingen van den *Friend of China*. Slaan wij echter in het algemeen nog een oog op den uitvoer en invoer van Borneo, dan vinden wij onder den uitvoer naar Sincapore, antimonium, kamfer, aloë, benzoin, gommen en droogerijen; naar Java, behalve diamanten en stofgoud, nog verfhout en verfbast, gommen en droogerijen van verschillende benaming en onderscheiden gebruik; klapper, kamirie en pinangnoten; klapper, katjang en kamirie-olie, witte en zwarte dammer, dingding, horens en poten van harten, gambier, rottan, verschillende soorten van matten, enz. Wij missen onder den invoer op Java, antimonium, kamfer en banzoin, artikelen welke nogthans in den handel gewild zijn. Bovendien is, zoo verre wij in staat zijn geweest zulks na te gaan, de geldwaarde der invoer van Borneo op Java, zelfs naar den tegenwoordigen staat der beschaving op Borneo, van dien aard, dat de handel voor eene groote uitbreiding vatbaar is.

Het is waar, de volkeren van Borneo staan op een lagen trap van beschaving en daardoor zijn evenzeer de voortbrengselen als de behoeften oneindig minder dan zij konden zijn. Het is waar: de Engelschen brengen er geweren en buskruid, beide zeer gewilde artikelen bij de bevolking, en de Nederlanders zijn van dien invoer, door verbodswetten, uitgesloten. — Evenwel de handel der Nederlanders op Borneo kon en behoorde veel uitgebreider te zijn, al is het ook dat het verbod om de inlanders, op Borneo en overal elders niet te voorzien van geweren en buskruid, door de Engelschen doelloos gemaakt wordt, al is het ook dat de weinige beschaving der bevolking, den handel vele beletselen in den weg legt.

Groot is de rijkdom aan delfstoffen (*) op Borneo. Niet minder groot is de rijkdom van het plantenrijk, en de verschillende soorten van verfhout en verfbast van gommen en harsten, van timmer- en kastemakershout zijn nog verre van genoegzaam bekend te wezen. Deze voortbrengselen kunnen aanleiding geven tot een' uitgebreiden handel, wanneer maar eerst de Nederlandsche kooplieden op dat eiland hunne aandacht bepalen en wanneer Nederlandsche handelhuizen zich vestigen te Pontianak, te Manparwa en te Sambas, op de Westkust, en aan de baai van Banjar, op de Zuidkust. Wanneer dan tevens het Nederlandsch gouvernement alle nog bestaande beletselen, welke den handel belemmeren, wegruimt, dan zullen de Wadjorezen, Boniers en Maleijers uit andere havens dier uitgestrekt kusten, er ligtelijk toe overgaan, om in de nabuurschap die goederen te komen inruilen, welke zij thans te Sincapore gaan halen. De Nederlandsche kooplieden, met de behoeften en den smaak der inlanders meer bekend geworden, kunnen vervolgens, onder bescherming der Nederlandsche marine, kleine vaartuigen ten handel zenden op de Noordwest, op de Zuid- en op de Oostkust van Borneo. Op die wijze zullen vooral Pontianak en Sambas alsmede Tatas of Maszapoera eerlang tot stapelplaatsen worden, waar de verschillende voortbrengselen van Borneo steeds voorhanden zijn, zoo wel als Europesche koopwaren. Daarheen zullen de Chinesche handelaren van Canton en Amoy gereedelijk komen, om hunne waren af te zetten, en de artikelen voor de Chinesche markt benoodigd, in te koopen, wanneer zij er goederen vinden, voor die markt geschikt en koopers voor hunnen aanvoer. Dan zullen er ook de voortbrengselen van de visscherij, tripang, karet, haaijevinnen, agar agar enz. eene willige markt vinden, en de Oran Badjoos zullen er gaarne hunne vangst heen brengen.

Zoo kan Nederlands handel zich op Borneo belangrijk en zeer belangrijk uitbreiden, zoo kan handel, welvaart en beschaving zich vestigen, niet enkel in de handelsplaatsen, maar even zoozeer langs de uitgestrekte kusten van Borneo. — Ook in de binnenlanden zal beschaving en landbouw zich ontwikkelen en hand aan hand gaan tot welzijn van het menschdom.

(*) De Nederlandsche maatschappij van Nijverheid, heeft dit jaar, onder No 9 der nieuw uitgeschrevene prijsvragen, een onderzoek uitgelokt tot verbeterde goudwassching op Borneo en Celebes enz., tot vermeerderd verkrijg van goud en platina.

Is de Dronkaard verantwoordelijk?

Het heeft ons gevoel pijnlijk aangedaan, in een *Ingezonden Stuk* (zie Handelsblad van den 21sten Augustus 1844) te zien beweren, dat de dronkenschap te regt bij de toepassing der strafwet op de misdaden, als eene verzachtende omstandigheid wordt aangemerkt, omdat »de beschonkene verkeert in eene tijdelijke, voorbijgaande krankzinnigheid, welke hem bij de onvrijheid zijns wils, voor elke daad of handeling, onverantwoordelijk maakt." Kwam toch dit rampzalige denkbeeld, eene algemeene toepassing te verkrijgen, dan was het gedaan met alle zedelijkheid, want dan zouden alle misdaden in dronkenschap worden begaan, of althans de dronkenschap, deze *mania transitoria*, zou worden aangevoerd, zoo al niet tot geheele kwijtschelding der straf, op de misdaad, gesteld, althans tot merkelijke verzachting. Maar inderdaad, wanneer de dronkenschap kan worden aangevoerd als grond van onverantwoordelijkheid, voor elke daad of handeling in dien toestand begaan, dan mag geene misdaad, indien toestand begaan gestraft worden. Wie siddert niet terug, wanneer hij op de gevolgen eener zoodanige regtsbedeeling doordenkt!

Maar wanneer wij al eens wilden aannemen, dat de *staat* van dronkenschap, van alle verantwoordelijkheid van het *in dien staat verrigte*, voor den burgerlijken regter, ontheft, dan vragen wij, of alle daden of bedrijven, welke tot dien staat van dronkenschap leiden kunnen, evenmin ontoerekenbaar zijn, evenmin door de strafwet kunnen worden bereikt? De steller van het Ingezonden Stuk ontkent, naar het ons toeschijnt, de ontoerekenbaarheid want hij juicht het toe, dat er een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden aangeboden, tot verkrijging eener wet *tot bestraffing van de dronkenschap*. Men ziet het, wij vitten op geene woorden, anders zouden wij uit de, in dezen gebezigde bewoordingen, de verantwoordelijkheid, voor alle daden en bedrijven in den staat van dronkenschap gepleegd gereedelijk kunnen afleiden. Het is ons slechts om de zaak zelve te doen, en als zoodanig is het ons genoeg, wanneer een ieder verantwoordelijk is voor alle daden en bedrijven, welke tot den staat van dronkenschap kunnen leiden.

Mensch het hangt immers van u zelven af, of gij geestrijke of bedwelmende dranken gebruiken zult. Mensch! gij weet, dat gij, door zulke dranken, tot zoodanigen staat van bedwelming kunt vervallen, dat krankzinnigheid in de plaats treedt van een helder besef, van hetgeen gij verrigt. Mensch! het is u bekend, dat die staat van krankzinnigheid u voeren kan tot het begaan van bloedschande, brandstichting, moord, ja vadermoord. Besef dus mensch! dat door u zelven toe te geven in het gebruik, of zoo men wil misbruik, van bedwelmende dranken, gij met der daad, de verantwoordelijkheid voor al de mogelijke misdaden, in den staat van dronkenschap te begaan, op u laadt. Welke vreeselijke verantwoording.

De staat van dronkenschap levert dus met der daad geene verschoonende of verzachtende omstandigheid op, bij het bedrijven van eenige misdaad. Alle mogelijke misdaden toch hebt gij reeds bedreven, door u in het drinken van sterke dranken te geven. Dat dus een ieder, bij het teugel vieren aan de zucht tot sterkendrank, bij het aan den mond brengen van het glaasje met dit vloeibare vuur gevuld, zich verantwoordelijk, dus schuldig maakt aan die misdaden, waartoe de dronkenschap hem brengen kan. Wie toch zal vergif opslorpen, wanneer hij weet, dat hem dit wellígt morgen den dood zal veroorzaken? Wel nu: Bedwelmende dranken zijn nog noodlottiger. Zij stellen u bloot aan het begaan der zwaarste misdaden.

Wij willen thans niet treden in de overweging van de daadzaak, dat vele misdaden, waarvoor men, in eene kalme gemoedsstemming terug beeft, evenwel bedreven worden wanneer men zich vrijwillig, of liever moedwillig, door den drank daartoe heeft opgewonden. Genoeg is het, dat de dronkenschap vaak de eenige oorzaak van het begaan eener misdaad zij. Uit dien hoofde is de dronkenschap reeds op zich zelve eene misdaad, en behoort, als zoodanig, gestraft te worden. Hij dus is strafbaar, die op publieke plaatsen, of op straat, zich in eenen staat van dronkenschap vertoont, en hij is strafbaarder naar mate hij van mes, of moker, of zwaard of iets dergelijks is voorzien, en vooral naar mate zulks bij herhaling plaats heeft. In dier voege is het wenschelijk, ja noodzakelijk, dat in het strafwetboek, ook de dronkenschap als strafbaar worde opgenomen. De dronkenschap is echter ontoerekenbaar, ingevalle de schuldige mogt kunnen bewijzen, dat de drank hem door derden, met geweld is ingegoten. Dit echter behoort tot die zeldzame uitzonderingen, welke bij de beoordeeling der dronkenschap niet in aanmerking komen. In zoodanig geval behooren zij, die dat geweld hebben gepleegd, als strafbaar teregt te staan, ook, en vooral wanneer zoodanig geweld, ten aanzien van kinderen is gepleegd.

Voor het oogenblik gelooven wij genoeg gezegd te hebben tot bestrijding van hen, welke den mensch in den staat van dronkenschap beschouwen als onverantwoordelijk voor alles, wat hij in dien toestand verrigt, omdat de mensch dan toch verantwoordelijk is voor alle daden door hem verrigt, welke tot den staat van dronkenschap kunnen leiden. Uit dien hoofde ook, is de dronkenschap, *per se*, als het gevolg van zulke daden, strafwaardig en behoort onder het bereik der straf te vallen.

Te Paramaribo, bij J. J. ENGELBRECHT.